

Upravičena zaskrbljenost

Jugoslovanska zvezna vlada je te dni potrdila veljavnost omejitvenih ukrepov, ki jih je bila sprejela v lanskem oktobru glede na veliki primanjkljaj v plačilni bilanci s tujino. Ukrep o pologu predpisane vsote dinarjev ob vsakem potovanju v tujino bo veljal do konca tega leta, kar pomeni, da je meja za jugoslovanske državljane dejansko še vedno zaprta. Prebivalci obmejnega območja, ki imajo prepustnice, bodo smeli potovati v tujino brez pologa dvanajstkrat do konca tega leta, se pravi enkrat na mesec. Oproščeni pologa so dalje državljani, ki potujejo na obisk ožjih sorodnikov, če ti imajo stalno bivališče v tujini. Enaka olajšava velja za udeležbo prireditelj in zborovanj na obmejnem območju sosedne države.

Beograjska vlada je poudarila, da se še niso odpravili vzroki in razlogi, zaradi katerih se je lani odločila za omejitvene ukrepe ob potovanjih jugoslovanskih državljanov v tujino. Zato je njihovo veljavnost, po posvetu z ustavnim sodiščem, potrdila do konca leta 1983.

Zadnji sklep zvezne vlade v Beogradu je vsekakor vzbudil precejšnje presenečenje med slovensko javnostjo v Italiji, saj je bilo znano, da so pristojne oblasti v Sloveniji in tudi Socialistična zveza delovnega ljudstva bile uradno predlagale, naj se vzpostavi, kar zadeva maloobmejni osebni promet, prejšnje stanje, se pravi, naj se spoštujejo določila videmskega sporazuma. Ta je bil namreč pred kratkim potrjen in obnoven. Očitno je, da Slovenija s svojimi predlogi v Beogradu ni prodrla.

Povsem negativno stališče do zadnjih odločitev beograjske vlade je zavzela deželna vlada Furlanije-Juljske krajine, ki je poudarila, da se na ta način še dalje enostransko kršijo določila mednarodne pogodbe, kot je sporazum, ki ureja maloobmejni promet med Italijo in Jugoslavijo.

Zadeva postaja aktualna in tudi kočljiva, ker je Beograd sprejel zadnje ukrepe tik pred uradnim obiskom ministra za zunanje zadeve Mojsova v Rimu. Zato tudi romajo iz Trsta v Rim protestne note in pozivi na zunanjega ministra Colomba, naj svojemu jugoslovanskemu kolegu predoči nezadovoljstvo zaradi kršitve videmskega sporazuma.

Slovenci v Italiji smo predvsem zato zaskrbljeni, ker se bojimo, da utegne novi zaplet v odnosih med obema državama vplivati ali celo škodovati prizadevanjem

dalje na 3. strani ■

ČLOVEŠKI DEJAVNIK PRI KATASTROFAH

Strašna nesreča, ki se je zgodila v nedeljo v kinu Statuto v Turinu, in ki je zahtevala 64 smrtnih žrtev, vzbuja — kot vsaka nesreča — ne le vprašanja o odgovornosti, ampak tudi vprašanja, ali bi jo bilo mogoče preprečiti z večjo previdnostjo in skrbjo za ljudsko varnost. Vztrajamo pri tem, kar smo v našem listu že večkrat poudarili, da je le malo katastrof in tudi »manjših« nesreč, ki jih ne bi bilo mogoče preprečiti z bolj odgovornim odnosom do soljudi in z večjo previdnostjo. Izjema so do neke mere samo naravne katastrofe in med njimi predvsem potresi in izbruhi vulkanov. Teh do sedanjega časa ni bilo in jih verjetno še danes, kljub raznim bolj izpopolnjenim sistemom, ni mogoče predvideti in preprečiti oziroma se izogniti njihovim posledicam. V veliko manjši meri velja to za povodnji, viharje, snežne plazove in suše ali jate kobilic (npr. v Afriki). S takimi katastrofami je mogoče vnaprej računati in se zato pripraviti nanje. Povodnji je npr. mogoče preprečiti s premišljenim sistemom prekopov in z ekološkim zavarovanjem pokrajine (ohranjevanjem gozdov in močvirij, ki včrpavajo preobilje vode), s premiš-

ljerimi gradnjami hiš na višjih krajih, z zaščitnimi nasipi itd. Viharji so vedno povezani s podnebjem in zato ne bi smeli predstavljati presenečenja. Zgradbe bi bilo treba načrtovati in zidati tako, da bi se v viharju ne podrle na glave svojih prebivalcev. Snežnim plazovom se je mogoče izogniti tako, da ljudje ne rinejo v nevarnost v gorah, ki jih ne poznajo, in da vzamejo resno svarila meteorološke službe. Če se ljudje ne ozirajo na taka svarila, so sami krivi svoje nesreče, kar pa seveda ne odvezuje vseh odgovornih služb in oblasti od vsaj moralne dolžnosti, da bi v primerih nevarnosti zaprle dohode v gore, kjer vlada nevarnost plazov. V današnjem času je namreč mnogim ljudem povsem zmanjkal instinkt za nevarnost. To je verjetno posledica dolgega bivanja v mestih, kjer nimajo dnevnega stika z naravo in kjer vidijo v vsej naravi samo še en sam velik park, čisto brez nevarnosti in namenjen samo oddihu in zabavi meščanov, npr. smučarjem ali nedeljskim izletnikom.

O problemu suše se je v preteklih letih mnogo pisalo v zvezi s hudimi sušami

dalje na 2. strani ■

NIGERIJA IN GANA

Zadnji čas je vzbujal veliko in tesnobno pozornost v svetu položaj delavcev iz drugih afriških držav, ki jih je Nigerija z nenadnim sklepom svoje vlade izgnala. Z njimi vred tudi njihove družine, ki so jih bili mnogi izmed njih pripeljali s seboj ali pa si jih ustvarili v Nigeriji. Nihče ne pozna točnih števil, a določeni viri trdijo, da je bilo izgnanih v malo dneh okrog 2 milijona ljudi, moških, žensk in otrok. Številne ženske je prehitel porod na begu ali v zasilnih šotoriščih in zato je precej novorojenčkov umrlo. Pa tudi sicer je zahteval tako množičen in hiter izgon svoje smrtne žrtve, posebno med bolnimi, šibkimi in tistimi, ki jih je odlok o izgonu presenetil brez sredstev, s katerimi bi si plačali prevoz ali nakupili živila za po poti. Večina izgnancev je bila doma iz Gane in kdor si ni mogel plačati prevoza po morju ali pa ni utegnil priti na kako ladjo, je moral plačati drag prevoz s tovornjakom ali se odpraviti na pot v domovino peš. Nigerijske mejne straže so grozile z brzostrelkami tistim, ki so se obotavljali. Dodatna tragedija je v tem, da je bilo med prebivalci iz Gane, ki so si bili v preteklih letih poiskali delo v Nigeriji, veliko političnih bouncev iz Gane oziroma nasprot-

nikov tamkajšnje vojaške diktature. Zdaj, po prisilni vrnitvi v domovino, so se znašli v oblasti režima, pred katerim so se že čutili na varnem, a ki jih ni pozabil.

Tako se bo zdaj nadaljevala tragedija mnogih iz Nigerije izgnanih Gancev doma. Seveda pa je odpadel precejšen del izgnanih tudi na druge afriške države, vendar tam vračanje izgnancev zaenkrat še ne povzroča tako dramatičnih problemov kot v Gani, ki je revna država in res ne ve, kam s tolikimi vrnivšimi se rojaki.

Hitri izgon tujcev iz Nigerije najbolj nazorno prikazuje, kaj pomeni za petrolejske države na Bližnjem vzhodu in v Afriki močno znižanje cene petroleja in zlom upov, da si bodo lahko z neprestanim draženjem petroleja ustvarile gospodarsko blaginjo. Ena izmed teh držav je bila Nigerija, ki je načrpala še nedavno okrog 100 milijonov ton petroleja letno in se je z dohodki od tega petroleja — z desetimi milijard dolarjev — gospodarsko naglo razvijala. Potrebovala je delovno silo in zato je ni brigalo priseljevanje delavcev iz drugih afriških dr-

dalje na 8. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 20. februarja, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Snežna kraljica«; 11.00 Sestanek z...; 11.15 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Beneški kabaret 15.00 Prešernova proslava v Peterlinovi dvorani v Trstu; 17.45 Sem-njam beneške pesmi; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 21. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Človek v sodobni družbi; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Camille Saint-Saens: Samson in Dalila; 11.25 Beležka; 12.00 Gledališki glasovi po stezah spominov; 13.00 Poročila; 13.20 Gospodarska problematika; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Ivanka Hergold: »Nož in jabolko«; 14.30 Glasbene skice; 14.55 Naš jezik; 15.00 Veselo športno popoldne; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Revija Zveze cerkvenih pevskih zborov 28. novembra 1982 v Kulturnem domu v Trstu; 18.00 Od Milj do Devina; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 22. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Integracija prizadetih otrok v normalni šoli; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 10.20 Camille Saint-Saens: Samson in Dalila; 11.25 Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Ivanka Hergold: »Nož in jabolko«; 14.30 Šolska glasbena ura za mladino; 16.45 Postni govor; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Revija zveze cerkvenih pevskih zborov 28. novembra 1982 v Kulturnem domu v Trstu; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 23. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Sprehodi po tržaških predmestjih; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.00 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin; 13.00 Poročila; 13.20 Trst by night; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Ivanka Hergold: »Nož in jabolko«; 14.55 Naš jezik; 16.35 Instrumentalni solisti; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Harmonikarji Glasbene šole v Čedadu; 18.00 Na goriškem valu; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 24. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Slovenska ekonomija na Tržaškem od l. 1945 do danes; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.00 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Ivanka Hergold: »Nož in jabolko«; 14.30 Otroški kotiček: »To je pa laži!«; 15.00 Beseda ni konj; 16.35 Instrumentalni solisti; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Violinist Tomaž Lorenz in pianistka Alenka Šček v Kulturnem domu v Trstu; 18.00 Četrtekova srečanja; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 25. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Glasbena matineja; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Beležka; 12.00 Roža mogota; 13.00 Poročila; 13.20 Naša gruda; 14.00 Kratka poročila 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Ivanka Hergold: »Nož in jabolko«; 14.55 Naš jezik; 15.00 Od ekrana do ekrana; 16.45 Postni govor; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Zbor »Città di Thiene«; 18.00 Kulturni dogodki; 18.40 Imena naših vasi; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 26. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 9.00 Sobotni trim; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka; 12.00 »Bom naredu st'zdice, čjer so včas b'le« — glasnik Kanalske doline; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Ivanka Hergold: »Nož in jabolko«; 14.30 Otroški kotiček: »Najdihojca«; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Slovenska žena v življenju in boju: »Ljubljanske solinarce«; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Človeški dejavnik pri katastrofah

■ nadaljevanje s 1. strani

v Afriki. Strokovnjaki so ugotovili, da so suše največkrat posledica širjenja puščav zaradi uničevanja zelenega in gozdnega pasu ob robu puščavskih prostranstev in da bi se dalo pomanjkanje vode, poginjanje živine in lakoto ljudi preprečiti z dolgoročnim načrtom pogozdovanja ob robu puščav, s kopanjem arтеzijskih vodnjakov in seveda z dovozom vode v primerih nujne potrebe za prebivavstvo in živino. Toda kdo misli na to? In če kdo misli, ni sredstev pa tudi ne volje pri odgovornih oblasteh, saj največkrat niti niso sposobne kakega daljnoročnega načrtovanja in ne znajo reševati tehničnih problemov, ki zadevajo preventivne ukrepe, pogozdovanje, prevoze vode itd. Isto velja za kobilice, ki pustošijo po velikih ozemljih v zahodni Afriki, pa tudi na Bližnjem vzhodu. Točno se ve, da bi morali uničiti že kotišča kobilic, preden se ogromne jate podajo na pohod, a tudi za to ni ne sredstev ne prave volje. Tamkajšnje prebivavstvo se zadržuje še vse preveč pasivno tudi do te oblike katastrof, ki uničujejo hrano. Individualno pa si pri tem nihče ne more pomagati.

Še veliko bolj pa se dajo in bi se morale dati preprečiti take katastrofe, kakršna se je zgodila v nedeljo v Turinu in ki je prava obtožba na račun okolja, v katerem se je zgodila. Tu ni šlo za kako primitivno afriško ali azijsko okolje, ampak za eno najbolj kultiviranih in tehnično naprednih okolij na svetu. Zato je očitno, neglede na to, do kakšnih podrobnih rezultatov bodo pripeljale sodne in druge preiskave, da je povzročila katastrofo zgolj brezbržnost tistih, ki bi bili morali poskrbeti za varnost ljudi v kino dvorani. Tu se začneja cela veriga odgovornosti. Že neštetokrat je bilo ugotovljeno, kako nevarne so kemične plastične snovi, ki so zelo lahko vnetljive in v primeru ognja takoj spuščajo smrtonosne pline, in vendar odgovorne državne in mestne oblasti nič ne storijo, da bi preprečile uporabo plastičnih snovi pri gradnji dvoran. Občinske komisije dajo dovoljenje za uporabo takih dvoran. Predpisani so zasilni izhodi za primer požara in

drugih nesreč, toda nihče se ne pobriga, da bi bili zasilni izhodi zares odprti in uporabni. Svočas so morala poveljstva mestnih gasilcev nadzirati izpolnjevanje takih predpisov. Pri vsaki večji predstavi je moral biti navzoč vsaj en gasilec v uniformi in s potrebnimi reševalnimi sredstvi. Danes se gasilcev ne vidi več. Verjetno jih je premalo. Mestne uprave, ki morajo izdajati denar za vse mogoče »podpore« in v druge »socialne« namene, ne morejo več skrbeti za varnost prebivavstva.

Lastniki kinodvoran zaklepajo zasilne izhode iz bojazni, da bi se skozi nje prikradli v dvorano »zastonjkarji«, pa tudi iz komodnosti. Nimajo dovolj osebja, da bi komu poverili še skrb za odklepanje in zaklepanje zasilnih izhodov. Skozi take izhode bi lahko vdirali v dvorane tudi vlomilci, postopači, mamilarji, ki si iščejo zatočišče, in drugi škodljivi tipi. Zato je po njihovem najbolje, da ostanejo zasilni izhodi zaprti, neglede na predpise, saj ni nikogar več, ki bi se brigal za izpolnjevanje predpisov. Tudi policija je zaposlena drugje. O tem se lahko prepričamo na vsakem koraku. Avtomobilisti mirne duše parkirajo na prostorih označenih z znakom »BUS«, pa jih nihče ne opomni. Celotni šoferji avtobusov so se vdali v to. Obstanejo pač na sredi ceste in potniki so prisiljeni tam v naglici vstopati ali izstopati. Naj sami pazijo, da se jim kaj ne zgodi. Isto velja za parkiranje na pločnikih. Pred kratkim smo videli, da je dala prometna policija odvleči majhen avto s tablico KP (ob zdaj tako redkih avtih s tem znakom!), ki je bil parkiran na neprimernem kraju, kjer pa ni nikogar o viral, medtem ko lahko tedne in tedne nedisciplinirani tržaški avtomobilisti mirno parkirajo svoja vozila tako, da popolnoma zaprejo pločnike v mnogih ulicah v središču mesta, posebno med glavno pošto in ulico Coroneo. Za varnost pešcev in celo mater z otroki in handikapiranih se ne zmeni noben policist, ker se niti ne prikaže. Isto velja za črtaste prehode čez ceste. Kvečjemu bo hodil kak policist kje po kaki stranski ulici, npr. po Via Romagna, da bi zasačil koga, ki je na prepovedanem mestu parkiral, hoteč mu škodoželjno dokazati, da ni tako zvit, kot si misli, in da se ne bo izognil očesu policista.

Novi izraelski obrambni minister

Izraelska vlada je proti pričakovanju hitro rešila vprašanje imenovanja novega obrambnega ministra, ki je postalo aktualno, ko je vlada sprejela odstop generala Sharona. Ta je moral odstopiti, potem ko je posebna preiskovalna komisija ugotovila, da je moralno odgovoren za pobile v palestinskih begunskih taboriščih v Beirutu. Novi obrambni minister bo sedanjí izraelski veleposlanik v Združenih državah Moshe Arens. Ta je bil pred letom dni imenovan za veleposlanika v Washingtonu. Star je 57 let. Arens je izjavil, da se bo v nekaj dneh vrnil v Izrael, kjer bo prevzel nove dolžnosti.

Če se torej dogajajo katastrofe v našem civiliziranem svetu, take, kot je bila tista v nedeljo v Turinu, pa tudi nesreča z žičnico v Dolini Aoste, temu ni kriva narava, pa tudi ne nevednost ali nesposobnost oblasti, ampak zgolj malomarnost in pomanjkanje čuta odgovornosti pri vseh tistih, ki bi morali skrbeti za varnost, od oblasti do posameznikov. Mnogokrat se vse srečno izteče. Toda zadostuje, da sovpadata dve nesrečni naključji ali celo kaka obsojanja vredna neprevidnost, neumnost ali zlohoten namen, pa je nesreča tu in celo velika nesreča. Za vsem tiči večer problem človeške odgovornosti, inteligence in sposobnosti predvidevanja. Bogve zakaj je tega sposobnih tako malo ljudi.

DE CUELLAR JE ZAPUSTIL AFRIKO

Glavni tajnik Združenih narodov De Cuellar je zaključil svoj obisk v Afriki, kjer je imel pogovore s predstavniki osmih držav na črni celini. Glavni namen njegovega obiska je bil prispevati k ureditvi vprašanja Namibije, se pravi omogočiti priznanje neodvisnosti tej državi. De Cuellar je na vseh dosedanjih pogovorih z afriškimi voditelji naglasil, kako Združeni narodi podpirajo boj za neodvisnost v tem predelu sveta.

Diplomatsko poslanstvo glavnega tajnika Združenih narodov se je začelo 31. decembra. De Cuellar je v zadnjih dneh večkrat obžaloval dejstvo, da Južna Afrika pogojuje umik svojih sil iz Namibije z umikom kubanskih sil iz Angole. V tej zvezi je tajnik Združenih narodov poudaril, da gre za dve različni vprašanji. Izrazil pa je zadovoljstvo, ker je Angola pristala na neposredne stike z Južno Afriko, češ da bo to omogočilo nadaljevanje pogajanj za priznanje neodvisnosti Namibije. To državo namreč Južna Afrika upravlja že od leta 1965, in sicer proti sklepom Organizacije Združenih narodov. Zadnja etapa obiska glavnega tajnika Združenih narodov v Afriki je bila prestolnica Kenije, Nairobi.

—o—

AMERIŠKE MEZDE

Statistični urad ameriškega zveznega urada za delo je ugotovil, da so postale plače ameriških delavcev predelovalne industrije zopet vodilne na svetovni ravni. Zvišanje odvisi v glavnem od reevalvacije ameriškega dolarja na mednarodnih tržiščih. Leta 1980 je bila mezda raven višja v Belgiji, v Zvezni republiki Nemčiji, na Nizozemskem, v Luksemburgu in na Švedskem.

DOGAJANJE NA POLJSKEM

Poljski vladni glasnik Urban je na tiskovni konferenci v Varšavi spregovoril o izgredih, do katerih je prišlo v nedeljo, 13. februarja, torej na dan, ki somišljeno Solidarnosti spominja na 13. decembra 1981, na dan, ko je bilo uvedeno obredno stanje s prepovedjo Solidarnosti in ukinitvijo vrste svoboščin in sindikalnih pravic.

Urban je priznal, da je prišlo do demonstracij v Varšavi, Gdansk in Wrocławu, vendar je skušal zmanjšati njihov pomen, češ da gre za že običajne manifestacije po posebnih verskih obredih. Zanimal je tudi, da bi bila policija s silo razgnala zbrane ljudi. Glede tega pa so pričevanja tujih časnikov, ki so na lastne oči videli nastop policije v Varšavi.

Urban je spregovoril tudi o kazenskem postopku proti Jačku Kuronu in drugim voditeljem skupine KOR. Povedal je, da bo obtožnica pripravljena ob začetku marca. V četrtek pa bo izrečena sodba proti zakonskemu paru Romaszewski, ki je vodil podtalno radijsko postajo Solidarnosti. Tožilec je zahteval za moža 8 let zapora, za ženo, ki je delala kot napovedovalka, pa 5 let zapora.

Vladni glasnik Urban je moral opustiti publicistično dejavnost zaradi polemik,

Poročila o Medjugorju

Naravno nerazložljiva dogajanja v Medjugorju je že mnogo zahodnoevropskih časopisov — krščanskih in laicističnih — ujelo v svoje stolpce, poldrugi milijon medjugorskih romarjev jih v živi besedi razglašala v šir in dalj; po jugoslovanskih republikah s primerno opreznostjo, izven jugoslovanskih meja pa na ves glas. V letošnjem januarju je cele štiri dni v Medjugorju snemala severnoameriška televizija z namenom, da bo predstavila medjugorsko stvarnost ljudstvu onkraj oceana.

Zdrava radovednost in modra previdnost nestrpo iščeta poročil v zajamčeni avtentičnosti. Dočakali smo tudi to. Pred seboj imam vse tri dosedanje publikacije, ki ustrezajo zahtevam kritičnega raziskovalca, ker izhajajo izpod kompetentnih in odgovornih peres in ne brez vednosti cerkvene hierarhije.

V preteklem septembru se je pojavil tipkani razmnožek na štirindvajsetih straneh z naslovom »Informacije«. Ta ciklostilat obsega lepo sumarično poročilo o medjugorskih pojavih in njih vsebini ter odlično razpravo o razlikovanju zrnja od plev na brezmejnem področju parapsihologije. Vrednost in veljavo pred bralcem ter varnost pred državnim zakonom jamči »podpis«, ki je sledeč: »Umnoženo vlastitim strojevima za internu upotrebu — Odgovora: Župni ured — 79456 Medjugorje.« Na vsak izvod je pritisnjen tudi izvirni žig: »RIMO KAT. ZUPSKI URED + MEDJUGORJE + «Po en izvod ali dva so prejele le sosednje škofijske kurije ter važnejši frančiškanski samostani (ker je medjugorska župnija frančiškanska). Zdi se pa, da je kak bralec fotokopiral vseh 24 strani brez vrednosti medjugorskih dušnih pastirjev, kajti na Štajerskem se je pojavil božičen fotokopiran slovenski prevod, v Florenci pa še pozneje tiskan italijanski prevod. Dne 8. decembra sem v Medjugorju prosil za dovoljenje, da bi besedilo prevedel v slovenščino

in ga natisnil v moji domovini. Prejel sem izmikač odgovor, da je že pripravljena hrvatska knjiga, ki pojde kmalu v tisk.

Kak mesec po tem ciklostilatu je izšla v Nemčiji in v nemškem jeziku simpatična knjiga 140 strani v formatu dvaintridesetinke z naslovom »Erscheinungen der Gottesmutter in Medjugorje«. Avtor je (očividno jugoslovanski duhovnik) Marijan Ljubič in ne vem, ali je to ime resnično ali izmišljeno.

Za resnost knjige hoče pred nemškimi bralci jamčiti tudi avtorjev nemški znanec in poznavalec medjugorske stvarnosti, namreč duhovnik in nabožni pisatelj Joseph Kunzli. Napisal je knjigi lep uvod in za drugo izdajo še epilog. Ta knjiga prinaša zelo dobro, precej obsežno poročilo o zapornih videnjih - prikazanjih, o vsemvidnih svetlobnih pojavih, o Marijinih priporočilih, o cerkvenih in civilnih pridržkih ali zadržkih, o ozdravljenih in spreobrnjenih, o vplivu na hercegovsko prebivalstvo itd. Avtor je vse osebno preveril, zajemlje večinoma iz prvih virov in iz lastnih doživetij, popravlja tudi nekatere netočnosti v tujih časopisnih reportažah, nevsiljivo dodaja nekaj osebnih razmišljanj. Podatki pa segajo le do srede preteklega poletja in tudi drugi, rahlo izpiljeni izdaji iz preteklega decembra ni dodano nič drugega kot prepis iz zagrebškega »Glasa koncila« o križevskem prazniku v Medjugorju (12. september). Slišati je, da se ta knjiga zdaj prevaja v italijanščino.

Končno imamo iz zadnjih dni v rokah tretji pisani, javni in posebno kvalificirani dokument o medjugorski stvarnosti v hrvatski knjigi »Gospina ukazanja u Medjugorju« izpod peresa kvalificiranega teologa - bibličista dr. Ljudevita Rupčić-a. Zejno smo jo pričakovali. Njena kronika dosega — da ali ne — pretekli mesec no-

■ dalje na 8. strani

—o—

HELDER CAMARA NAGRAJEN

Brazilski nadškof Helder Camara je v petdesetih letih svojega duhovniškega poslanstva posvetil svoje življenje obrambi najrevnejših in najšibkejših. Pomemben je nadalje njegov prispevek k miru v svetu z neumornimi pozivi zoper kršitve človeških pravic. Tako se glasi utemeljitev mirovne nagrade, ki jo je brazilskemu nadškofu podelila ustanova Niwano na Japonskem. Nagrada znaša 120 milijonov lir, podeljuje pa jo posebni sklad. Ustanova je preučila imena 600 kandidatov, ki so jih predlagala pacifistična gibanja iz 82-ih držav. V komisiji so predstavniki budističnih, muslimanskih in krščanskih veroizpovedi, med temi tudi filipinski kardinal Sin.

Nadškof Dom Helder Camara je 7. februarja izpolnil 74 let in petdesetletnico mašništva. Ustanova je o dodelitvi nagrade obvestila papeža Janeza Pavla II., ki je pred tremi leti javno pohvalil nadškofa za njegov miroljubni boj v korist revnih na brazilskem Severovzhodu.

UPRAVIČENA ZASKRBLJENOST

■ nadaljevanje s 1. strani

za dosego globalne zaščite. Ta zadeva se nikakor ne more premakniti z mrtve točke, medtem ko smo računali, da je obisk jugoslovanskega zunanjskega ministra v Rimu priložnost za odpravo dosedanjega mrtvila.

v katere se je zapletel z nekaterimi članki. V nekem tedniku je na primer nastopil proti svetemu Maksimilijanu Kolbeju, češ da je bil antisemit. To je povzročilo polemične odzive tako v Cerkvi kot tudi v parlamentu. Urban je na kritike odgovoril, da visoko spoštuje Kolbeja in njegovo mučeništvo, noče pa zakrivati njegovih napak. Pri tem je dostavil, da je zgled avtokritičnosti, ki meji že na masohizem, ravno poljska partija.

—o—

ČLOVEČANSKE PRAVICE V SOVJETSKI ZVEZI

Ameriško zunanje ministrstvo je pripravilo posebno poročilo za kongres, v katerem obravnava stanje človeških pravic v Sovjetski zvezi. V poročilu je rečeno, da je v Sovjetski zvezi 1.100 taborišč, kjer so jetniki na prisilnem delu in nimajo zadostne oskrbe. Med temi jetniki je vsaj 10 tisoč političnih zapornikov. Iz poročila ameriškega zunanjskega ministrstva izhaja, da je na prisilnem delu nad štiri milijone ljudi. Zunanje ministrstvo hkrati izraža bojazen, da Sovjetska zveza izkorišča tudi na tisoče Vietnamcev.

Odkod črnci v Trstu?

Vsakomur, ki ima opraviti v dopoldanskih urah v mestnem središču, posebno v ulici Roma, morajo pasti v oči številni črnci, ki hodijo tam ob tistih urah, in so navadno prelahko oblečeni za ta letni čas. Njihovo število gre v desetine vsak dan in morda še več. Nekega jutra sem čakajoč dve ali tri minute pred pošto na osebo, ki je stopila noter, da bi dvignila pošto v poštnem predalu, naštel 15 črncev, ki so šli mimo, med njimi dve stari črnki. Ena je zelo težko hodila. Odkod so prišli? In kam gredo? Turisti gotovo niso, zdaj sredi zime, pa tudi njihova oblačila in prtljaga ne kažejo na to. Od časa do časa je videti tudi matere z majhnimi otroki v vozičku.

Očitno je, da vodi njihova pot nujno skozi Trst. Odkod prihajajo, se ne ve. Nekateri menijo, da iz Jugoslavije, kamor prispejo najbrž s kako jugoslovansko letalsko linijo. A kdo jim plača potovanje, ki gotovo stane vsaj poldrug milijon lir? In kam so namenjeni? Morda v Francijo? Ali v Nemčijo? Si iščejo delo? Kdo jim ga bo dal v sedanji krizi? Čudno, da se nihče ne pobriga za rešitev te uganke, ki zadeva tudi naše mesto.

PREJELI SMO:

O PODELITVI PODPORE FOLKLORNE SKUPINE »STU LEDI«

Kot je dnevni tisk že poročal, je pokrajinska uprava v smislu zadevnega deželnega zakona št. 68 porazdelila podpore raznim kulturnim ustanovam in društvom. Med prosilci je bila tudi slovenska folklorna skupina »Stu ledi«, ki je pa po navodilih dežele niso vključili med upravičene dobitnike omejenih podpor.

Proti takemu ravnanju so v pristojni komisiji in v svetu nastopili samo svetovalci SSK, KPI in MT, ki so ponovno in odločno zahtevali, da se tudi omenjeno folklorno skupino vključi v seznam upravičencev in se ji dodeli ustrezna podpora.

Na podlagi teh zahtev svetovalcev Hareja (SSK), Spadara (KPI) in Omera (MT) — kot izhaja iz samega poročila dopisnika Primorskega dnevnika z dne 28. januarja t. l. — je pokrajinski odbor sklenil dodeliti podporo folklorni skupini Stu ledi iz drugih fondov.

Toliko v pojasnilo v zvezi z naknadnim poročanjem PD, po katerem naj bi bila zasluga odbornika Čoka od PSI, da omenjena folklorna skupina Stu ledi prejme podporo.

Tiskovni urad SSK — Trst

»Trst - obmejna identiteta« - knjiga, ki zanima vse

Že nekaj časa se v italijanskih krogih v Trstu in tudi drugod po državi veliko govori o knjigi, ki je pred kratkim izšla pri turinski založbi »Einaudi«. Gre za knjigo »Trst - obmejna identiteta«, ki sta jo napisala znana kulturnika in pisatelja Claudio Magris in Angelo Ara. Že ob njeni predstavitvi v tržaškem »Avditoriju« je knjiga vzbudila vrsto vprašanj, saj gre za delo, ki skuša razčleniti razloge, zaradi katerih se Trst nekoliko razlikuje od drugih italijanskih mest.

Veliko pričakovanje pa je bilo tudi srečanje, ki ga je v ponedeljek priredilo kulturno združenje »Most«. To je v mali dvorani Kulturnega doma predstavilo knjigo slovenski javnosti.

Večer sta uvedla Vladimir Vremec in Gino Brazzoduro, sledila pa je zelo zanimiva in pestra razprava, ki je osvetlila nekatere druge plati tega vsekakor zanimivega dela. Skozi strani knjige »Trst - obmejna identiteta« skušata avtorja ana-

katere pomanjkljivosti dela, ki ni osvetlilo vloge slovenske tržaške literature. Po drugi strani pa je padla tudi opomba, da je mogoče premalo podčrtana misel, da se italijanski pisatelji in pesniki, razen mogoče Slataperja, niso znali približati kulturnemu svetu, ki jih je obdajal.

Vsekakor gre po splošnem mnenju za knjigo, ki bo gotovo vzbudila še veliko govora, saj na zanimiv, aktualen in objektivni način skuša prikazati podobo Trsta, tako da analizira njegovo kulturno in literarno življenje.

—o—

Zora Tavčar v DSI

V ponedeljek so v DSI predstavili, kot nadaljevanje slovenskega kulturnega praznika, najnovejše delo Zore Tavčar »V eter v laseh«. Delo je izšlo kot redna knjiga v letošnji zbirki celjske Mohorjeve družbe in predstavitev izzveni kot nekoliko zakasnelo dejanje, ki pa ga je knjiga vsekakor vredna. To potrjuje tudi število izvodov, ki so bili prodani po predstavitvi in ki jih je avtorica podpisovala. Delo je predstavil Saša Martelanc, ki ga je razčlenil po vsebini in poudaril osebni prikaz spominov, kot del slovenske zgodovine.

Martelanc je orisal tudi ostalo publicistično delo Zore Tavčar, predvsem njen doprinos na prevajalskem področju. Odlomke iz knjige sta podala člana SSG iz Trsta Bogdana Bratuž in Anton Petje, ki sta z umetniško in doživeto interpretacijo še bolj približala besedilo občinstvu. Nato je tudi sama avtorica odgovarjala na številna vprašanja, ki so se nanašala tako na njeno pisateljsko delo, kot tudi na njeno življenje na Primorskem. Vsekakor lep večer, ki priča, da je naša javnost pripravljena z veseljem pozdraviti vsako novo knjigo na slovenskem trgu.

—o—

PAPEŽEVO POTOVANJE V SREDNJO AMERIKO

Po cerkvah v El Salvadorju bodo v prihodnjih nedeljah prebrali pastirsko pismo salvadorskih škofov pred skorajšnjim obiskom papeža Janeza Pavla II. Škofje izražajo radost ob papeževem obisku v državi, ki jo uničuje blazna bratomorna vojna. Škofje zagotavljajo papežu veličasten sprejem in obenem spominjajo na pomisleke, ki so bili izraženi glede umestnosti potovanja, zaradi nevarnostim, katerim se papež izpostavlja, kot tudi glede na vpliv, ki ga bo imelo njegovo poslanstvo za bodočnost salvadorskega naroda. V poslanici nadalje poudarjajo, da večina salvadorskega ljudstva z radostjo in veliko nado pričakuje izrednega poslanca pobratenja in miru.

Skupina 36 jetnikov, ki pripadajo levičarskim gibanjem je napovedala gladovno stavko, da bi od vlade dosegla osvoboditev 700 političnih jetnikov.

ZAŠČITENA VINA V NABREŽINI

V pričakovanju dokončnega sklepa o zaščitnem poreklu kraških vin je devinsko-nabrežinska občina razpisala natečaj za osnutek etikete za ustekleničena vina vinogradnikov devinsko-nabrežinske občine in za občinsko vinsko razstavo. Natečaja se lahko udeležijo slikarji, grafični oblikovalci in risarji. Rok za predložitev osnutkov bo zapadel 31. marca 1983. Občinska uprava bo imenovala ocenjevalno komisijo, ki bo izbrala najboljše osnutke in podelila nagrade v višini 250.000 lir za prvo nagrado, 150.000 za drugo in 100.000 za tretjo nagrado. Razpis natečaja je na razpolago na županstvu, soba št. 20, v uradnih urah.

lizirati pravo podobo Trsta. Kot sredstvo za doseg tega cilja pa obravnavata književnost in književnike, ki so ustvarjali v Trstu.

Tako so nekateri prisotni omenili ne-

Novi odbor društva »Pravnik« v Trstu

Društvo slovenskih pravnikov, ki poklicno delujejo na območju dežele Furlanije-Julijske krajine, ima novo vodstvo. Pred kratkim je bil namreč sklican občni zbor tega društva, ki ima svoj sedež v Trstu in s katerega je izšel nov odbor, ki ga sestavljajo: predsednik Drago Štoka, podpredsednik Franc Škerlj ter tajnik Jan Godnič.

Novi odbor Pravnika, ki ima v našem zamejskem prostoru močno tradicijo, saj so mu bili predsedniki med drugim tudi dr. Abram, dr. Tončič, dr. Agneletto in dr. Bitežnik, se je zbral na svoji prvi seji in izbral smernice ter program za bodoče

delo. Najprej je novi odbor ugotovil, da je treba strniti vse slovenske odvetnike v to društvo in ustanoviti samostojni odsek študentov prava; potem je obravnaval problem povezovanja slovenskih operaterjev, oz. družbenih delavcev na področju jusa; zatem se je novi odbor zaustavil ob problemu, ki zadeva odnose s slovenskimi pravniki s Koroškega ter iz matične domovine.

Društvo Pravnika namerava s tem v zvezi čimprej sklicati širšo sejo vseh svojih članov, da to tematiko natančno poglobijo in dajo nato ustrezne predloge in zaključke.

Prva seja ZSKP v Gorici

Prva seja ZSKP po občnem zboru, ki je bil 10. januarja, je bila v ponedeljek, 7. februarja, v sejni dvorani ob Katoliškem domu v Gorici. Številna udeležba je kazala na zanimanje in pripravljenost članov za oživitve delovanja te pomembne ustanove. To je poudaril tudi novoizvoljeni predsednik Emil Valentinčič, ki je po uvodnem pozdravu podal nekaj ocen občnega zbora. Tako je podčrtal trud vsakega društva, ki je prišel do izraza iz bogatih poročil predstavnikov društev, in konkretnost pri intervencijah, ob katerih so se porajale želje in nove ideje za nadaljnje delo. Po teh mislih je predsednik v svojem uvodnem poročilu spregovoril o temeljih, na katerih sloni in bo slonela ZSKP še naprej. Predvsem naj bo ta ustanova še nadalje avtonomna. Zveza naj kaže odprtost v odnosih do drugih sorodnih organizacij in naj naveže ali ohranja stike z organizacijami v zamejstvu, matični Sloveniji in z italijanskimi organizacijami. V tem smislu bo Zveza še naprej sodelovala pri koncertni in gledališki sezoni na Goriškem. Kjer je le mogoče naj se stiki okrepijo in naj zaživijo s pomočjo in odgovornostjo vseh društev in članov Zveze, čeprav — kot je prišlo v kasnejši debati do izraza — je to delo včasih težko. V Trstu in med italijanskim prebivalstvom namreč ne obstajajo zveze, ki bi bile enako ustrojene kot naša. Zaradi tega so možni le stiki med nekaterimi skupinami v Zvezi in tržaškimi ali italijanskimi organizacijami.

Predsednik je nadalje podčrtal željo, da bi se nadaljevalo s tradicionalnimi prireditvami, katerim pa naj se dodajo še druge pobude kot na primer kvalitetna prireditev v jeseni ob začetku sezone, praznovanje dneva slovenske kulture s poudarkom na naše delovanje in s podelitvijo priznanj ljudem, ki se dolgo let udeležujejo na kulturnem in prosvetnem področju. Skrbimo tudi za pogostejša gosto-

vanja in zlasti za večje število predavanj v mestu in po vaseh.

Predsednik je nato spomnil na nekatere pomembne obletnice, ki jih bo primerno proslaviti v letošnjem letu: jeseni bo 100-letnica Pregljevega rojstva, v zvezi z našo ustanovo bo jeseni 25-letnica pevske revije Cecilijanka in 10-letnica glasbene šole, končno bi bilo primerno praznovati 75-letnico ustanovitve KZZ. Leta 1985 bo 10. obletnica smrti Toneta Kralja.

Predsednik je predlagal tudi ustanovitev skupine, ki bi skrbela za umetniško vodstvo pri Zvezi ali bolje, ki bi navezovala stike z izvedenci, ki bi z Zvezo občasno sodelovali ob pomembnejših prireditvah.

V dosedanji način dela je predsednik vnesel nekatere novosti. Prva novost je kratko poročilo o dejavnosti v preteklem mesecu, ki naj ga predstavniki društev izročijo ob vsaki mesečni seji. Poskrbeli bodo tudi za objavo koledarja preteklih prireditev vseh včlanjenih društev in drugih organizacij, ker marsikatera prireditve ali pobude niso nikjer zabeležene, še posebno, ker ne vsa javna občila skrbijo za redno in točno informiranje. Večjo skrb bodo morali člani polagati tudi na boljše propagando ob posameznih prireditvah, ki čeprav kvalitetne, trpijo na udeležbi zaradi premajhne sistematičnosti pri obveščanju.

Sledile so volitve ožjega odbora. Imenovani so bili naslednji člani: za podpredsednika je bil izvoljen Simon Komjanc, za tajnico Marilka Koršič, za zapisničarko Adrijana Malič, za blagajnika Viktor Prašnik, odgovorna za tisk bo Harjet Dornik, gospodar Viktor Selva, referent za prosveto Božidar Tabaj, referentka za organizacijo Franka Žgavec, za arhiv pa bodo skrbeli sam predsednik skupno s člani društev.

Sledila so poročila posameznih društev — razen podgorskega — o delovanju v preteklem mesecu, ki bo objavljeno kasneje skupno s prireditvami v mesecu februarju. Govor je bil tudi o prireditvah, ki bodo na sporedu v prihodnjih tednih.

V teku večera je bil govor še o marsičem. Med drugim je tekla beseda o kriterijih podeljevanja posebnih podpor društvom, ki z gostovanji v oddaljenih krajih zastopajo Zvezo, o sodelovanju zborov na reviji Primorska poje, o možnosti ponatisa skladb, ki so bile nagrajene na natečaju, ki ga je v lanskem letu priredila Zveza.

Medtem ko se ponovno zahvaljujemo dosedanjemu predsedniku dr. K. Humarju za delo, ki ga je opravil pri vodenju te organizacije od začetkov do danes, voščimo novemu predsedniku, da bi mu delo, ki bo po uvodni seji gotovo steklo, prinašalo zadoščenja in da bi znal vlti tej pomembni organizaciji na Goriškem in vsej naši skupnosti novega potrebnega zagona za kvalitetno delovanje.

h. d.

—o—

Nedeljska matineja 6.2.1983

Zadnji koncert kulturnega združenja »M. R. Lipizer« je bil za letošnji cikel koncertov prava novost. Bil je namreč ves posvečen jazzu v izvedbi B. F. Dixieland Jazz Banda in Grupe Jazz in Improvvisazione Contemporanea. Prvi kompleks je dirigiral Guido Comisso (trobenta), celotna skupina pa je pokazala izredno obvladanje, že takoj ob prvih notah, zanimivega žanra Dixieland, najlepše od vseh skladb pa je izvenela klasična Back O'Town Blues Louisa Armstronga. Razen že omenjenega Gina Comisso so Band sestavljali še Adelino Antognazzi (sax in klarinet), Ennio Borgna (trombon), Mauro Meroi (banjo), Fabio Serafini (kontrabas) in pri bateriji Sandro Asti. Zlasti slednji je pokazal res hitre možnosti uigravanja, saj je moral v zadnjem trenutku nadomestiti baterista Nevio Basso, ki se je ponesrečil in je moral svojo prisotnost odpovedati.

Nič manj profesionalna ni bila druga skupina nastopajočih, Grupa Jazz e Improvvisazione Contemporanea, ki se je predstavila z modernejšimi skladbami in sugestivnim sporedom. Sestavljali so ga Armando Battiston (klavir), Gino Comisso (rog), Lucio Zarattini (Kontrabas) in Sandro Asti (baterija). Seveda je občinstvo doseglo živahen »bis« in z odobravajočim ploskanjem nagradilo zlasti izvedbo skladbe A. Battiston.

Napovedala je prof. Patrizia Nicoletti. Naslednja matineja bo predstavila Massima Gon s klavirskim recitalom. Se prej pa bo v četrtek, 16. februarja v Verdiju nastopil v ciklusu »Velikih izvajalcev« ruski violinist Igor Oistrakh, s klavirsko spremljavo žene Natalije Zertsalove. Izvajal bo skladbe Mozarta, Schuberta, Čajkovskega, Ysaya in Sarasato.

E.L.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev in Zvezo slovenske katoliške prosvete

V KULTURNEM DOMU V GORICI

August Strindberg

SMRTNI PLES

v nedeljo, 19. februarja ob 16. uri - abonma red A
v ponedeljek, 20. februarja ob 20.30 - abonma red B

v torek, 21. februarja ob 20.30 - abonma red C.

Zasedala mešana podkomisija za kulturo

V Novi Gorici se je sestala, 26. januarja, podkomisija za kulturne dejavnosti, ki sta jo imenovali občinska uprava iz Gorice in Nove Gorice. V predstavnstvu goriške delegacije sta prof. Andrej Bratuž in prof. Fulvio Monai, v novogoriški delegaciji pa prof. Alenka Saksida in dr. Branko Marušič. V začetku je bila poudarjena potreba po konkretni realizaciji kulturnega sodelovanja na vseh področjih; to naj bi se izražalo v raznih oblikah stalnega dela in rednih stikih ter v organiziranju večjih skupnih manifestacij. V teku razprave so bili nakazani razni pogoji za ustvarjanje čim tesnejšega stika na kulturnem področju in načrtani predlogi za bližnjo bodočnost. Izdelane predloge bo podkomisija predstavila komisiji oziroma občinskima upravama. Predlogi se nanašajo na medsebojno informiranje o prireditvah na obeh straneh meje, na povezavo med nosilci posameznih dejavnosti, na organiziranje večerov za predstavitve italijanskih oz. sloven-

skih avtorjev. Govor je bil nadalje o koncertni izmenjavi, o predstavljanju likovnih del avtorjev z obeh strani meje, o povezavi med knjižnicami obeh mest, o skupnih raziskavah in študijah; organizirajo naj se tudi obiski kulturnih inštitucij in razne prireditve za dijake. Kot rečeno, bo te predloge vzela v pretres mešana komisija.

—o—

HUBERT MOČNIK — 90-LETNIK

Preteklo nedeljo, 13. februarja, je slavil visok življenjski jubilej upokojeni ravnatelj Hubert Močnik, ki je obhajal svoj 90. rojstni dan. Ime Huberta Močnika je povezano z našim šolskim življenjem na neizbrisljiv način, veliko je tudi napisal in še vedno nas razveselil s kakim svojim prispevkom v raznih publikacijah. Želimo mu, da bi še dolgo ostal pri zdravju in po svojih močeh pripomogel našemu kulturnemu delu.

»UDAR V UDARU«

V argentinski prestolnici Buenos Airesu so se razširile govorice, češ da pripravljajo skupina mlajših častnikov državni udar. Častniki baje očitajo vojaški junti, da je odgovorna za zadnje demonstracije, med katerimi je prišlo do hudih žalitev argentinske vojske. Te dni so se ponovno sestali glavni poveljniki vseh treh rodov vojske, da bi predsedniku republike Bignoneju dali nova navodila za prehod iz vojaške diktature v demokratični režim. Predsednik Bignone ima namreč predvsem to nalogo, da omogoči vzpostavitev demokratičnega režima in s tem sestavo civilne vlade.

Vprašanje ljudi, ki so v Argentini v zadnjih letih izginili neznano kam, je bilo ponovno predmet razprave na zasedanju komisije Združenih narodov za človečanske pravice. Predstavniki posebnega odbora te komisije je pojasnil, da je argentinski vladi posredoval 637 primerov ljudi, ki so izginili neznano kam in zahteval pojasnila.

KIPRIANOV SPET PREDSEDNIK

Na nedeljskih predsedniških volitvah na Cipru je bil za predsednika republike ponovno izvoljen Spiros Kiprianov. Po uradnih podatkih je Kiprianov prejel skoraj 57 odstotkov glasov, se pravi mnogo več kot so predvidevali. Kiprianov je voditelj demokratske stranke, na zadnjih volitvah pa so ga podpirali tudi komunisti. Njegov tekmeč, odvetnik Klerides, ki je kandidiral za konservativno stranko, je prejel nekaj manj kot 34 odstotkov glasov, tretji kandidat, socialist Nissarides, pa je dobil 10% glasov.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Časopis za zgodovino in narodopisje

S precejšnjo zamudo izhaja zgodovinska revija Časopis za zgodovino in narodopisje, ki jo izdajata univerza v Mariboru in Zgodovinsko društvo Maribor pod uredništvom prof. dr. Jožeta Koropca. Tako je prispela v Trst šele prva številka letnika 1981. To jo napravi nekoliko anahronistično, ker je tako prisiljena poročati o dogodkih, ki so se dogodili že po datumu njevega dozdevnega, prvotno določenega izida. Seveda pa pozorni bralci dobro razumejo, da je vzrok temu le časovna zamuda.

Novi zvezek revije se spominja na prvem mestu smrti publicista Lojzeta Umeta, ki je marsikaj prispeval tudi k preučevanju novejših slovenske zgodovine, zlasti tiste med obema svetovnima vojnama, in smrti zgodovinarja dr. Toneta Zorna.

Sledi precej obširna razprava urednika Jožeta Koropca »Vitanjsko zemljiško gospodarstvo do 17. stoletja«, ki je zanimiva zlasti po tem, da navaja po dokumentih na desetine in desetine priimkov tamkajšnjega štajerskega prebivalstva že iz začetka 15. stoletja, kar je tudi v evropskem merilu redkost. Gre za priimke, ki obstajajo po večini še danes, npr. Konšak ali Konšek, Močenik ali Močnik, Staničnik, Pišk ali Pišek, Rot, Čretnik, Kozjak, Makovšek, Turnšek, Strmčnik, Dobnik, Slivnikar, Smrečnik, Lešnik, Skrolovnik, Ahernik itd. Ti priimki so zaradi svoje starodavnosti izredno zanimivi za zgodovinarje, česar pa se avtor, kot kaže, ne zaveda v polni meri, ker premalo opozarja na to. Seveda bi mogoče to v pravilni meri oceniti le zgodovinar, ki ima tudi čut za jezikoslovje ali ki bi se specia-

liziral na priimke. Seveda omenjeni priimki — isto velja tudi za druge — niso nastali niti v začetku 15. stoletja, ampak so še mnogo stoletij starejši. Koropčeva razprava pa je zanimiva še v mnogih drugih pogledih, posebno pa glede na gospodarske razmere in na prebivalstvo v srednjem veku v osrednji Sloveniji.

Jože Curk piše o »urbano-gradbeni zgodovini Vitanja in njegove okolice«. Jože Mlinarič je prispeval razpravo »Posest vetrinjske opatije na Štajerskem (1145-1786)«. Šlo je za posest znane cisterijanskega samostana na Koroškem, v kraju, ki se imenuje slovensko Vetrinj, nemško pa Viktring. Ta opatija je imela na Štajerskem veliko posesti, posebno vinogradov. Andrej Vovko pa posega v novejšo zgodovino in obravnava razvoj podružnic »Družbe sv. Cirila in Metoda« na Štajerskem, ustanovljene v obdobju 1907-1918. Omenjena družba je imela, kot znano, narodnoobrambni značaj in je delovala predvsem na šolskem področju. Razprava sega v podrobnosti in prinaša zelo veliko konkretnih podatkov, tudi statističnih. Bruno Hartman pa zelo zanimivo prikazuje zgodovino knjižnice Slovenske krščansko-socialne zveze in Prosvetne zveze v Mariboru od leta 1906 do začetka druge svetovne vojne, tj. do nemške okupacije. Zelo zanimiva je tudi razprava zgodovinarja Janeza Švajncerja »Slovenski polki in njihovi znaki v prvi svetovni vojni«. V njej opozarja na danes že pozabljeno dejstvo, da so obstajali v nekdanji cesarski Avstriji slovenski polki (a v njih je bilo okrog tretjina nemškega in drugega

dalje na 7. strani ■

Karantanski panter nasproti grbom in barvam Evrope

OOOO 3 OOOOOOOOOO JOŠKO ŠAVLI OOOO

Vojvodina Avstrija je namreč nastala iz bavarske Vzhodne krajine in ni imela lastnega zgodovinskega prava. To pravo je pripadalo le prvotnim vojvodinam, ki so bile: Bavarska, Švabska, Frankovska, Saška in Karantanija. Avstrijski vojvode so torej utemeljevali samostojnost svojih dežel na zgodovinskem pravu Karantanije. In leta 1359 je habsburški vojvoda Rudolf IV. Ustanovnik celo s ponarejeno listino »Privilegium maius« ponaredil karantanska izročila za »avstrijska«.

Panter na praporu kakor tudi ustoličevanja in poklonitve so jasen dokument o nadaljevanju karantanskega prava. Zgodovinske tega doslej ni zmoglo odkriti, ker je bilo podrejeno nemškonomacionalni ali panslovanski oz. ilirski ideologiji, ki so zgodovinsko preteklost tolmačile v duhu ciljev političnih režimov, češ da Slovenci nimamo samostojne politične zgodovine. (Zato naj bi se zliili v nemštvo ali v slovanstvo!)

Kaj predstavlja panter na grbu?

Gre za stare zgodbe o živalih, ki izvira jo še iz predkrščanskih časov. V 2. stol. pa jih je v Aleksandriji priredil v krščanskem smislu pisec Fiziolog (Physiologus).

Te zgodbe pripovedujejo o dejanskih ali umišljenih živalih kot je zvita lisica, pelikan, ptič Feniks, bazilisk, samorog, pa lev, orel itd. Bile so na splošno razširjene v starem svetu. Fiziologova knjiga je služila za prispodobne k zgodbam Evangelija. Zato je bila že kmalu prevedena v vzhodne in potem še v zahodne jezike.

Vrtnica, gartrož, je bila simbol prazničnosti starega sveta, od Perzije do Rima. V krščanstvu predstavlja Kristusa (cvet) v njegovem trpljenju (trnje). V grboslovju je kot roža Tudor okras angleškim kraljevskim grbom oz. ščitom.

O panterju je Fiziolog vedel povedati, da je njegov kožuh pegast kot telovnik svetega Jožefa; da se zavleče v svojo votlino, ko se je bil najedel, ter v njej spi tri dni (kakor Kristus tri dni v grobu); ko spet vstane, spusti iz žrela neizmerno sladke vonj, za katerim grejo vse živali, da jih ujame, ker jim je prijatelj, le zmaju t.j. zlu je največji sovražnik. Poučna prispodoba: evangelij je sladka beseda, za katero gredo vse množice in se ji pustijo osvojiti.

Fiziologove zgodbe so močno vplivale na znake v prvih grbih, saj je bil srednji vek močno prepojen z mistiko, za današnje čase v mnogih primerih kar naivno. Na upodobitev panterja je sladki vojn upodobljen s plamenom, ki mu šviga iz žrela. Levja griva in levje zadnje tace simbolizirajo panterjevo moč, prednje šape pa so ptičji kremplji, simbol čistosti. Na sploh je veljalo prepričanje, da je panter rastlinojed.

Prvi opis ščita s panterjem v »Parzivalu« omenja naslednje: *sobolov panter na hermelinovem ščitu* (úf dem hermin schilte von svarzem zobel ein pantel). - Prim.: Z. Bartsch, Steiermärkisches Wappenbuch, Gradec 1893, str. 126.

Vendar pa ni mišljeno sobolovo krzno, marveč francoski izraz »de sable«, ki je v heraldiki izraz za črno barvo. Tudi rdeča je npr. označena kot »de gueules«. — Prim.: F.-K. zu Hohenlohe-Waldenburg, Das Heraldische und Decorative Pelzwerk im Mittelalter, Stuttgart 1876, str. 12.

ČASOPIS ZA ZGODOVINO IN NARODOPISJE

■ nadaljevanje s 6. strani

tujega moštva), ki so korakali v boj celo s slovenskimi zastavami in so imeli tudi svoje lastne znake (a z nemškimi napisi). Avtor tudi obširno razlaga, kaj je bilo vzrok za to, da so se ustanavljali polki na teritorialni in torej v bistvu na nacionalni osnovi. To je bilo povezano z njihovim rekrutiranjem in je dvigalo njihovega bojnega duha ter disciplino. Sele med drugo svetovno vojno je prišlo do precejšnjega pomešanja vojaštva v polkih, morda tudi iz političnih vzrokov, pa tudi zato, da ne bi bila ob prehudih izgubah kakega polka preveč prizadeta samo ena pokrajina in ista družina.

Naj omenimo še razpravo pokojnega Toneta Zorna »Iz pisanja glasila graške nacionalistične organizacije Südmark v letih 1920-1923«. Škoda, da ne prinaša revija nikake zgodovinarske kronike oziroma pregleda nad zgodovinskimi raziskavami v Sloveniji in drugje v Evropi. To jo napravi kar preveč provincialno, čeprav si kvaliteta vsebine te oznake ne zasluži. Posamezne razprave spremljajo risbe in fotografije ali črteži, kar jo napravi bolj pestro.

V ponedeljek 21. februarja bo v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu govoril Tomaž Simčič o skladatelju Igorju Stravinskemu ob 100-letnici njegovega rojstva. Začetek ob 20.15.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom - Trst
August Strindberg
SMRTNI PLES
v petek, 18. februarja ob 16. uri — abonma red J.

Črna barva je v heraldiki najbolj plemenita in pomeni vdanost družine t.j. ljudstva svojemu gospodu do smrti. Prim.: P. Guelfi Camajani, Dizionario Araldico, Milan 1940. — Črna in zlata sta bili cesarski barvi zahoda (črni orel na zlatem ščitu), pri čemer predstavlja zlata barva nekaj nebeškega (sončne žarke) in najplemenitejšega (zlato kot najbolj plemenita kovina). Črna in zlata sta zato osnovni barvi na grbih in praporih večine nemških kneževin, ki so nastale na območju Vzhodnofrankovskega (nemškega) kraljestva. Za dežele Zahodnofrankovskega kraljestva t.j. francosko kraljevino pa velja že drugačna sestava: plava in zlata. Plava predstavlja že iz predkrščanskih časov nebo in zato v heraldiki vzvišenost, stanovitnost. — V deželah Vzhodne Evrope, kot kažejo Pomorjanska, Brandenburg, Poljska, Češka, Ogrska, Hrvaška, pa tudi Avstrija, Tirolska in Savoja, prevladuje spet nova sestava: srebrna in rdeča. Srebrno nadomestuje največkrat bela. Rdeča predstavlja kri, prelito v boju, ter bojevitost. — Po zahodnem obrobju Evrope, od Norveške, preko Nizozemske, Anglije, Škotske, Normandije in dalje na jug do španske Kastilije, Katalonije ter francoske Provence in Gaskonije pa nastopa kot osnovna sestava: zlata in rdeča.

Barve grbov in zastav, ki se pojavijo v 13. stol., so v glavnem omejene na omenjene štiri osnovne sestave: črno-zlata, plavo-zlata, srebrno-rdeča, zlato-rdeča. Heraldika pravila namreč določajo, da mo-

Praznik slovesa v Bardu

Zadnja pustna nedelja je letos v Bardu sovpadala s praznikom Marijinega srca, ko so se izseljenci poslavljali od domače vasi, da bi šli v tujino. Bili so to v glavnem zidarji, ki so v Nemčiji, Franciji in drugod delali približno do »vajnahte«, kot v terskih dolinah pravijo božiču, potem pa so se vračali domov in se proti koncu februarja spet odpravljali na tuje.

Podobno kot lani so tudi letos povabili medse pevce iz Tržaškega, da bi peli pri maši in popoldne po predavanju, ki naj bi osvetlilo stanje v Terskih dolinah po potresu.

Letos se je odpravil v Bardo mešani pevski zbor Novega sv. Antona v Trstu, ki ga vodi Edi Race. Pokrajina v Benečiji je bila prav zimska, čeprav ni bilo mraza. Ob 11. uri so se ljudje polnoštevilno zbrali v kapelici, ki so jo zgradili po potresu. Ob priložnosti je bila maša nekoliko slovesnejša. Zbor od Sv. Antona pa je pel v glavnem znane cerkvene pesmi, brez spremljave harmonija, ker je bila vas brez električnega toka. Po maši je zbor imel krajše vaje, po njih pa so gostitelji pospremili pevce na kosilo v Njivice. Popoldne ob treh se je kapelica spremenila v dvorano, ki se je kmalu napolnila z občinstvom. Župan občine Bardo Pinosa je kratko predstavil predavatelja, duhovnika Ottorina Burellija, ki ga domačini poznajo, ker je bil pred leti župnik v Zavarhu, sedaj pa je urednik znane revije »Friuli nel mondo«.

Burelli je v svojem govoru uvodoma obžaloval, da se v svojih mladih letih, ko

je živel med tem ljudstvom, ni potrudil, da bi se vsaj malo naučil jezika, ki ga govorijo, v nadaljevanju pa je podčrtal misel, da morajo prebivalci teh dolin izkoristiti današnji čas in pri pristojnih oblasteh neomajno zahtevati svoje pravice, da se bo lahko ohranilo ne samo gospodarsko, ampak tudi kulturno, etnično in družbeno bogastvo ljudstva, ki tu živi. Izrazil je tudi misel, da je dolžnost Slovencev, ki živijo v Terskih dolinah, da ne pozabijo na bogastvo, ki ga predstavlja njihov jezik, da ga zato morajo spoštovati in ga gojiti, da pa se morajo sami zavzeti za svoje pravice in da če bodo to odločno naredili, jim ne bo nihče mogel braniti, da so to, kar so. Treba je zahtevati, umirjeno, korektno, a resnično odločno, je rekel, kajti današnji čas, ni več čas, ko lahko ponižno tarnamo, da smo nesrečni, ampak je zadnji čas, da kaj konkretnega dosežemo z zavestjo, da imamo do tega pravico. Burno ploskanje je potrdilo, da so Burellijeve besede padle na plodna tla, in bodo verjetno obrodile svoj sad. Po predavanju se je pred občinstvo postavil spet pevski zbor Novega sv. Antona, ki je v mešani zasedbi zapel eno pesem, potem pa so zapeli v moškem sestavu vrsto pesmi, med katerimi tudi Bučarjevo »Če na tujem« in Ipavčevo »O mraku«, ki obe pojeta o domotožju in življenju v tujini.

Po koncertu so se pevci še malo ustavili na kratkem pogovoru z organizatorji in prof. Černom, potem pa so se odpravili proti domu, ker so se bali, da bi se z večerom poslabšalo stanje na cestah.

rajo biti vse druge barve vedno vezane na dve kovinski, zlato (rumeno) ter srebrno (belo). V naslednjih stoletjih se na osnovno sestavo privzamejo tudi dodatne barve. Nastanejo s tem nove oblike zastav. Še hitreje pa se spreminjajo grbi, ki se od prvotne zasnove večinoma povsem oddaljijo.

Le redke so dežele, katerih barve se razlikujejo od štirih osnovnih sestav, kot se pojavijo v 13. stol. npr. srebrno-plava, kot jo ima Bavarska (tretji grb) ali srebrno-zelena, kakor jo srečamo pri Štajerski (drugi grb) in pri Valesu (prvi grb). Najbolj pa izstopa iz omenjene sestave gotovo Karantanija t.j. Koroška s prvim grbom, veljavnim tudi v krajinah (Karantanski, Kranjski, Slovenski) ter ustreznim praporom v

srebrno-črni sestavi, kakršne drugod ne srečamo.

Pravzaprav omenja prvo poročilo karantanski grb kot črnega panterja na hermelinovem ščitu. Hermelinovo krzno pripada samostojnim vladarjem, torej kraljem in visokim knezom. Kot grb ima hermelinov ščit le še Bretanja, preden pride pod francosko krono. Hermelinovo krzno predstavlja celovitost dežele in vladarjevo oblast nad njo, zakaj zgodba o hermelinu ve povedati, da se ta žival raje pusti ujeti lovčemu, kakor pa bi ušla v svojo votlino, če jo najde zamazano. In če si zamaže svoje krzno, mora poginiti.

Hermelinov ščit zamenja nato srebrna barva, panter ostane črn. Na prvi pogled se zdi srebrno-črna sestava prav skromna, toda v resnici predstavlja izredno visoko stopnjo dostojanstva dežele. Vedeti je namreč treba, da so bili tudi ščiti (grbi) prvotno bojni znaki, ki so se morali spoznati že od daleč. Zato so zanje predpisane le naslednje osnovne barve: zlata, srebrna, črna, plava, rdeča, zelena ter škrlatna. Izmed teh barv oz. njih sestav je srebrno-črna gotovo najbolj daleč vidna, kar priča o močni viteški tradiciji dežele. Črna, ki je, kot že omenjeno, cesarska, priča prav tako o visokem dostojanstvu kneževine Karantanije, kot prvotne kneževine (poleg Bavarske, Frankovske, Švabske in Saške), z lastnim zgodovinskim pravom.

Konj, bel (srebrn) na rdečem, je bil bojni znak Sasov. V starih verstvih je bel konj simbol božanstev svetlobe. V krščanstvu predstavlja hiter potek življenja in s smrtjo življenje v večnost.

(Dalje)

- Poslušaj, Jakec, jest sm brou u anem taljanskem časniki ano pismo bralcev, kamer ke se aden jezi zastran italo-amerikancou. Prave, de nima nobenga pomena štet za italo-amerikance ledi, ke so njuh nonoti magari res bli taljani ma ke uani ne znajo neč taljansko jn če pridejo u Italijo, morejo jemet anga prevajalca, zatu ke uani govorijo samo angleško. Jn se prašava, kej je ostalo pr teh ledeh od »italo«. Samo priimek. Jn zakej jeh kašni trimasto štejejo za italo-amerikance.
- Ja, zastopem. Ma ne znam, zakej mi tu praveš ...
- Ti pravem zatu, ke pole je tistmi brauci odgovoru Indro Montanelli. Prave, de ni moč zahtevati, de be italo-amerikanci druge al tretje generacije še govorili taljansko, ma de je pozitivno, če so ponosni na svoje prednike. Jn de vsi moramo bet ponosni, če so se ledje taljanskega rodu u Ameriki taku uveljavili, de so postali prfina guvernerji New Yorka.
- Ma ja, te vse zastopem. Ma vselih ne zastopem, kej se tu tiče mene al Slovincou ...

— Ti pravem zatu, ke jemamo tudi mi Slovenci tašne slučaje. Jn be mogli tudi mi, po montanellijsko, bet ponosni, de so se ledje naše krvi, uvelauli u tujem sveti, čeglih ne govorijo več slovensko. Koker je guverner New Yorka italo-amerikanc, taku bi glih taku lahko rekli, de je župan u Trsti slavo-triestin al po slovensko slovensko-tržačan. Be mogli bet ponosni nanje, zatu ke s tega se vide, de Slovenci vselih nismo taku zabiti, ku zgle damo al koker be nas kašni teli prkazati. Jn neč ne stri, če je od kašneh ostou samo priimek; važno je, kadu so bli njuh predniki. Jn tle ti lahko naštejem še Zlatoperje, Oberdanke, pole tistga sodnika Sossija z Genove, ke so kašni Openci prfina poznali njega očeta Sosiča, al pej znamenitga violinista Gullija, čegar uče Gulič nanka ni znou govort taljansko. Tudi tisti voditelj Cossutta more bet guišno sin od kašnega Kržana Košute, ke ga je fašizem preselu (morbet je biu železničar) u Italijo jn se je Cossutta rodu daleč od domovine. Na vse te ledi be mogli bet mi ponosni, zatu ke dokazavajo našo sposobnost jn telegenco. Jn ne se delat, ku de jeh ne poznamo.

- E, ma jest rečem, de vselih je ana razlika. Ke tisti guverner u New Yorki, čeglih ne zna govort taljansko, je pej ponosen, de so bli njegovih predniki Taljani. Naši ledje pej, ke so se uvelauli drugod, pej kolkor morejo tajijo, de so njuh predniki bli Slovenci. Jn od marsikoga ni ostalo od slovenskega prou neč. Ne samo, de ne govori slovensko, ma tudi slovenskega priimka nima več. Narlepše je pej tu, de čeglih nima slovenskega priimka, vselih govori slovensko. Al pej so taki, ke za Slovence jemajo slovenski priimek, za Italijane pej taljanskega. Vedga hudič, kej so.
- So, dragi moj Jakec, prou ta pravi Slovenci. Glih tu je narbulši dokaz.

Poročila o Medjugorju

■ nadaljevanje s 3. strani

vember. Dotiskana je bila v preteklem januarju in je vsa naklada pet tisoč izvodov na mah pošla ter je že zagotovljen ponatis v deset tisoč izvodih. Strani stosedemdeset, format manjše šestnajstinke in nekaj krasnih ter zgovornih barvnih slik. Imeniten spis, toda le slaba tretjina nam nudi tisto, kar smo si želeli brati in pričakovali, namreč popis dejstev; celi dve tretjini knjige pa sta napolnjeni deloma z osebnim romarsko religioznim razmišljanjem in deloma — a pravzaprav še največ — s strokovnim in strokovnjaškim, z učenim in poučnim razpravljanjem o pojmi in možnostih in značaju in pomenu in tolmačenju zasebnih videnj ali prikazovanj, o pojmi vere in molitve, o govoricah nenadnih ozdravljenj in nenadnih spreobrnjenj, o smislu pokore, o preverjanju čudežev, o znanstvenih in teoloških kriterijih v preiskovanju »parapsiholoških« pojavov, o zgodovinskem kontekstu Marijinega obiska v Medjugorju itd. Branje tega večinskega dela knjige bo za manj ali nič izobraženega človeka trd oreh zaradi abstraktne vsebine in strokovnega izražanja, kajti pisec se niti malo ne trudi, da bi govoril bolj poljubno. Z užtkom bodo te razprave brali duhovniki, toda nič manj razumljivo — in koristno — utegne biti to branje vsakomur, ki ima nekaj humanistične izobrazbe, na primer iz liceja ali učiteljišča, pa tudi absolvent višjih strokovnih šol more s pridom dojeti te in take tekste za svojo duhovno kulturo. Če je kaj načitan in se ni kruhoborsko »zabudil« in zaprl samo v svojo »strokovnost« in si duha hrani le s televizijo. Jezik in slog v knjigi nista težka. Kdor zna vsaj malo hrvaščine, bo razumel besedilo v glavnem tudi brez slovarja.

M. Ljubić v svoji nemško pisani in v Nemčiji tiskani knjigi omenja tudi nekatere težave, ki so izvirale ali še izvirajo od političnih krogov proti medjugorskemu dogajanju. V obeh hrvatskih publikacijah — Informacije ter Gospina ukazanja — ni niti sledu o tem. Pač pa iz obeh hrvatskih besedil veje rahla sapica polemike proti nekaterim farizejstvom v krščanskih krogih. Ta polemika ni tendenciozna, ampak defenzivna — in je po mojem skromnem poznanju razmer popolnoma upravičena. Medtem ko se kaki holandski, italijanski, nemški teologi, strokovnjaki že klanjajo medjugorski Gospe, mi trimasti Slovani hočemo zasliševati nebeščane kakor farizeji Našega Gospoda: »Učenik, kdo ti je dovolil ozdravljati na sveti sobotni dan?« Prevedeno v medjugorski jezik: »Ozdravljeni in spreobrnjeni, vaša ozdravljenja in speobrnjenja so neveljevna, ker ste se drznili cerkvi v Medjugorje še pred uradno razsodbo cerkvenih komisij. Marš nazaj v bolezen in v brezboštvo!« Kdor je nekatera zadržanja, stališča, argumentiranje o Medjugorju, razširjena na Tržaškem in Goriškem ter Koroškem, že pred več kot pol letom imenoval farizejstvo in demagogijo, in to tudi napisal in ni mogel objaviti svojih misli, ker v naših časopisih »ni bilo prostora«, ta najde zdaj medeno zadoščenje, ko iz medjugorskega ciklostilata in iz najnovejše knjige odkrije v mnogo bolj učenih in bolj svetih duhovnikih — somišljenike.

Vse tri omenjene publikacije bi bilo koristno prevesti in tiskati tudi za Slovence. Le kje najti založnika — ali kje najti začasni denarni kredit? Sestaviti samostojno knjigo? Isti problem stroškov, čeprav le začasni do razprodaje vseh izvodov. Tako moramo biti mali narodi vedno dosti korakov za drugimi. Slovenska knjiga o Medjugorju bi bila potrebna že zdaj.

(Stanko Zerjal)

NIGERIJA IN GANA

■ nadaljevanje s 1. strani

žav. Bili so celo dobrodošli. Kakor hitro pa je nastopila kriza na petrolejskem tržišču, ker so si zahodne države in Japonska, velike potrošnice petroleja, znale najti druge, dodatne vire energije, se je znašla tudi Nigerija v škripcih in eden prvih ukrepov je bil ravno izgon tujih delavcev. Lahko pa pričakujemo, da se bodo podobne tragedije, čeprav v manjšem obsegu, dogajale tudi v drugih petrolejskih državah, ki so gradile svojo prihodnost skoro samo na dohodkih iz petroleja. Razviti, zlasti zahodni svet gotovo ne bo nikoli več v taki meri odvisen od petroleja, kot je bil pred izbruhom petrolejske krize.

Nigerija je po površini šele 13. afriška država, po prebivalstvu pa je največja. Steje namreč po najnovejši oceni kar 82.643.000 prebivalcev. Egipt, druga afriška država po prebivalstvu, ima skoraj polovico manj prebivalcev. Seveda prebivalstvo Nigerije ni enotno kot v nobeni črnski afriški državi. Razdeljeno je v mnogo narodov in manjšin, zato je uradni jezik angleščina, ker je bila prej britanska kolonija. Okrog 21 od sto prebivalstva sestavlja mohamedanski narod Hausa na severu države, na

drugem mestu je narod Yoruba na zahodu, ki je zastopan med prebivalstvom države z 20 odstotki, na tretjem mestu (17 odst.) so črnici Ibo na jugu, Fulani predstavljajo 9 odst., vseh drugih pa je manj. Država je urejena federativno in njena najnovejša ustava se zgleduje po ameriški.

Gana je po površini za eno četrtino Nigerije, obsega namreč 238.538 kv. km, prebivalcev pa ima osemkrat manj, namreč le 9.760.000. Tudi naseljenost je mnogo manjša kot v Nigeriji. Tam pride 86 ljudi na kvadratni kilometer, v Gani pa le 41 in vendar so si, kot rečeno, iskali ljudje iz Gane kruh v Nigeriji, kar pomeni, da velikost državnega ozemlja in redka naseljenost sama po sebi ne predstavljata nikakega ugodnega gospodarskega dejavnika. Prej obratno. Tudi Gana je etnično zelo pestra in najštevilnejši narod, ki se imenuje Akan, šteje komaj 3 milijone ljudi, torej manj kot eno tretjino prebivalstva. Drugi največji narod, Mole-Dagbani, šteje komaj 1.072.000 pripadnikov. Vsi drugi narodi so manjši. 43 odst. je kristjanov, 38 odst. je animistov, 12 odst. pa je mohamedancev. To je ljudstvo, ki ga je prizadela najnovejša tragedija v Afriki.